

הסדר הביניים נחתם. עכשיו מתחילה הספירה

לאחור: לקראת השלום או המילחמה הבאה

בבוקר למחרת

אף אחת מן הבעיות המונחות בסיפור הסיכסוך הישראלי-ערבי לא תיעלם. כמוקדם או כמאחר, הן תפוצצנה את הרגיעה.

בעיות היסטוריות דומות לנהר, המבקש להגיע אל הים. הנהר מתפתל, סונה ימינה ושמאלה. יש שנדמה כי הוא מתרחק מן הים, אך בסופו של דבר הוא מגיע.

הסיכסוך הישראלי-ערבי לא ייעי לם ללא פיתרון יסודי, הפותר את כל הבעיות. הסדר הביניים אחד עם מצריים לא ירדנו אותו לזמן רב. אם לא נספול בכעיות, תופר הרגיי עה בצורה זו או אחרת.

הסורים עלולים לפתוח במילחמה. זו עלולה להביא להתרגשות כה רבה בעולם הערבי, עד שגם מצריים לא תוכל להחריש. הפלסטינים עלולים לחמם את המצב עד כדי כך, שתתחיל מחדש ההידרדרות, כפי שקרה בין 1963 ו-1967.

קיפאון ממושך עלול להפיל את מישטרו של סאדאת, ולהביא לשילטון כוחות קיי צוגיים חדשים.

האמריקאים יכולים לנצל את התיסכול של הסורים והפלסטינים, ולהבטיח להם את החזרת הרמה, הגדה והרצועה תמורת הצטרפותם החד-משמעית למחנה האמרי קאי, לפי הדוגמה המיצרית.

איש לא יכול לקבוע היום מה יקרה בדיוק, ומתי. האפשרויות רבות, ורק אפשרות אחת אינה קיי: מת: שזא יקרה שום דבר במשך שזוש שנים וחצי.

תכן שצמרת המדינה משלה את

עצמה, בשעה זו, שהיא יכולה להסי תיר את הכדור ולהקטיא את המישחק.

אני מציע את ההיפך: לקחת את הכדור, ודרוץ עימו אל השער.

הסדר הביניים יוצר אווירה נוחה לכך — לזמן-מה. נסיגת צה"ל, פירוז שטח גדול מסיני, פתיחת תעלת-סואץ למעבר סחורות ישראליות, יביאו לרגיעה של ממש — לזמן-מה. עוצמת-המגן של ישראל תתחזק — לזמן-מה. הכלכלה תתייצב — לזמן-מה.

המצב המדיני ישתפר — לזמן-מה.

בכל מישפט, מילות-המפתח הן: ל ז מן "מ ה."

אם ניתן לזמן זה לעבור, מבלי לנצל — יהיה זה מהדל היסטורי שאין לו כפרה.

כמה פעמים תסלה לנו ההיס תוריה על מחדלים כאלה?

לזמן מחיר עבור הסדר הביניים.

הבה ננצל אותו כדי לשנות את המצב מעיקרו.

אני מציע לגבש תוך חודשים ספורים תוכנית-שלום ישראלית מקיפה, סבירה ונועזת, שתבסס על הכלל היסודי: שלום מלא תמור רת נסיגה מלאה. הכרה ישראלית במדינה פלסטינית תמורת הכרה פלסטינית במדינת-ישראל.

אני מציע שוב — בפעם המיידע-כמה — להקים לאלתר "מטכ"ל לבן" — גוף לתיכנון מדיניות ארוכת-טווח כלפי העולם הערבי. הוא יכול לקום כמיניסטריון מיוחד בראשות שר חדש, או כחידה חדשה במישר ראש-הממשלה, בראשות "יועץ" ולפני הכל:

דרושה תארגנות חדשה של כוחות-השלום בישראל, מקור אל קר, שתחרוג מכל המיסגרות הי מיסגרות הגזרות והקטנות, הי שנות והחדשות.

רק התלבדות כזו יכולה לספק את הדחי פה הפנימית הדרושה כדי להזיז את הממי שלה בכיוון הנכון, ליצור את האווירה המתאימה, לרכז את המאמץ האינטלקטורי אלי, נהל פעולה הסברתית בלתי-נילאית, ולגייס — בבוא שעת-המשבר — את ה תמיכה התמונית.

הסדר הביניים נחתם. עכשיו מתחילה שוב הספירה לאחור — לקראת השלום או לקראת המיני כמה הבאה.

את עמדת הממשלה כרוב גדול — 66 בעד, 28 נגד, 9 נמנעים.

למחרת היום כתבתי, במדור זה: "המא בק האמיתי על השלום לא נסתיים. הוא רק מתחיל. ממשלת ישראל והמנהיגות המצרית צעדו צעד אחד, קטן והססני, בדרך השלום... אבל אחרי הצעד האחד, צריכים לבוא הרבה צעדים נוספים..."

זה לא קרה. להיפך: גולדה מאיר וחבריה ראו בהפסקת-האש מכשיר להקפאת המצב. למחרת היום היא פוצצה את יוזמת-השלום של ריי ג'רס, ומירפדה שליחות יארינג.

כל מאמצי-השלום נעצרו. ההתנחלות נמשכה, ומשה דיין הכריז על תוכניתו להקים את העיר ימית בפיתחת-רפיח. כאי

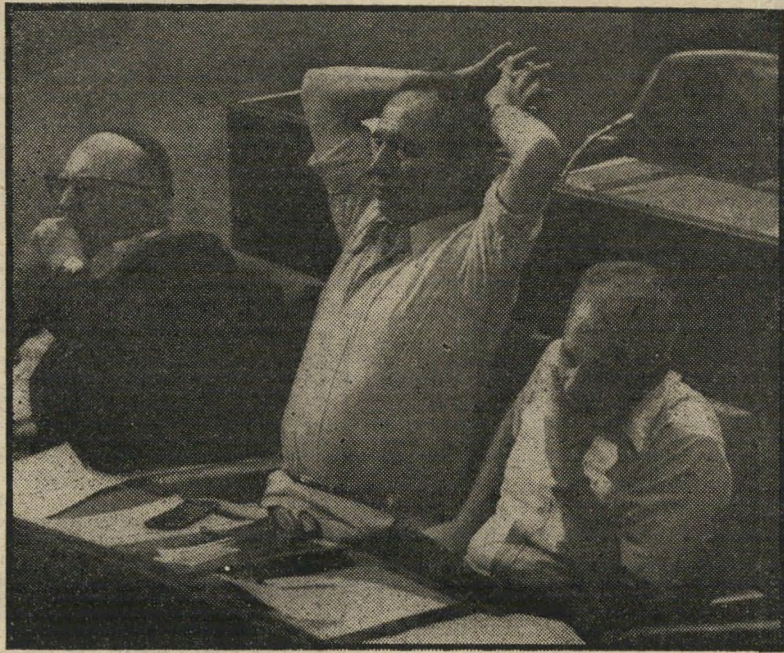
התפתחות ושיגשוג. אבל תקופה זו לא נוצלה כדי לפתח אסילו יוזמה רצינית אחת של ישראל להשגת שלום כולל. עד שבא המשבר של מאי 1967.

הניצחון המהמם של ששת-הימים הביא לשיכון, שטישטש את החושים כליל. איש מראשי המדינה לא היה מוכן אף לשמוע על יוזמת-שלום דרמטית, כדי לנצל את הרגע הגדול. הוא הוחמץ.

אך הדוגמה הקרובה והכוללת ביותר ניתנה ב-1970.

היא דומה להפליא למצב הנוכחי.

יום ה-19 ביוני 1970 הציע שר החוץ האמריקאי, ויליאם רוג'רס, הפי

בוויכוח הגדול על ההסדר בכנסת: רבין, פרס ובורג

שר אישרה מיפלת-העבודה את התוכנית, במיסמך גלילי" הוזכר לשימצה, נתן זל אנואר אל-סאדאת את ההוראה הסופית להכנת מלחמת יום-הכיפורים.

כל הרוגי יום-הכיפורים נרצחו, למעשה, שזוש שנים לפני-כן, כאי שר החליטה ממשלת ישראל לנצל את הפסקת-האש להקפאת המצב.

סקת-אש בין ישראל ומצריים, כדי לשים קץ למלחמת-ההתשה העקובה-הדם. במיכ תב לממשלות מצריים וישראל פירט רוי ג'רס הצהרה מדינית, שכללה הכרה הדדית בריבונות ובעצמאות הלאומית של שני הצדדים, ונכונות לנסיגה ישראלית משט-הים כבושים.

גמאל עבדאלינאצר וגולדה מאיר קיבלו את יוזמת רוג'רס.

נשיא מצרים הותקף על כך בצורה שלוי חתירטן על-ידי הסורים ואשף, שהאשימו אותו בבגידה בעניין הערבי. גולדה מאיר הותקפה באותה צורה על-ידי הימין הלא-ר מני, שטען כי זהו הצעד הראשון לקראת חורבן בית שלישי. שרי גח"ל נטשו את ממשלת-הליכוד-הלאומי.

קראתי או לכל כוחות-השלום במדינה לתמוך בממשלת-גולדה, למרות התהום שר היתה פעורה בינה ובינינו. בעיתונים הוסי עה קאריקטורה שבה הופעתי בדמות נער, המעביר אשה זקנה בכביש. מנתם בגין אמר בנאום: "צאו וראו, אורי אבנרי מברך את הממשלה. זה לא מפני שהוא התקרב אליה, אלא מפני שהיא התקרבה אליו."

אחרי ויכוח גדול, שבמהלכו חזר בגין על טענה זו, אישרה הכנסת

במאמין משותפת של כל כוחות-השי לום, הושג רוב גדול בציבור ובכנסת להסדר הביניים עם מצריים.

זה היה דרוש. זה היה חיוני. נקבע הכלל שמוטר להחזיר שטחים בדי רך לשלום. הוכח שמול האתגר של ארץ ישראל השלמה, יכולה ארץ-ישראל השפיר יה להתאחד.

במשך שעה קלה צעדנו כולנו יחד בדרך-המלך. הגענו לתמרור שעליו רשום "הסדר ביניים".

הנה לפנינו שוב פרשת-ידרבים. הדרך האחת מובילה לחוך המכוי הסי תום, הקרוי קיפאון.

הדרך השנייה מובילה לשלום הכולל. קוו ואדיס, דומינה?

לאן אתה הולך, מר רבין?

אין ספק שרוב אנשי צמרת המדינה

תמכו בהסדר הביניים מתוך תיקווה אחת ויחידה:

שבשלוש השנים הבאות לא יהיה צורך לזוז אף מילימטר אחד לאחור מן הקווים החדשים, ולא לזוז אף מילימטר אחד קדימה אל השלום.

אומנם, כמה מראשי-המדינה אומרים את ההיפך, ומפורים סביבם מליצות יפות על התקדמות לשלום. אבל זה בא רק כדי לבלבל את האוייב.

לעומת זאת, שוב נשמעים הדיבורים על היישובים שלא הוקמו על-מנת לפרסם אין מקום להסדר הביניים ברמה ובגדה, ואין צורך בתוכנית-שלום ישראלית.

מתהומות הנשייה שוב מופיעה רוחי הרפאים ששמה גלילי, עטופה בקירעי הסיסמות של ערב יום-הכיפורים.

אומנם, בושיגטון נשמעות הכרזות על הצורך ב"שמירת התאוצה" של ההתקדמות לשלום. אך בירושלים מתקבלות הכרזות אלה כאיום, שיש להחניקו בעודו באיבו.

ירושלים אומרת: שילמנו במי זומנים עבור שזוש שנים וחצי. תנו לנו שזוש שנים וחצי.

שזוש וחצי שנים של רגיעה גמורה, צבאית ומדינית, שלוש וחצי שנים שבהן מובטח לנו זרם בלתי-סוסק של נשק וכסף, ותמיכה מדינית בכל עמדותינו. שלוש וחצי שנים שבהן לא תתחולל משבר ממשלתי וציבורי בישראל, מפני שלא יהיה צורך להזיז אף האחזות אחת מרמתי הגולן ולא להחזיר אף מילימטר אחד בגדה.

ב-1976 תהינה בחירות בארצות-הברית. ב-1977 תהינה בחירות בישראל. שקט, שקט — התנוכיה דולקת.

ובינתיים שלים את התהליך של בידוד מצריים מן הסורים והפלסטינים, ושל דחי קת רגלי הסובייטים מן המרחב. ואולי, בעזרת השם, תתקרב בינתיים לקיצה תי לזת של העולם המערבי בנפט הערבי.

לכן: לשבת בשקט. להקפיא. לרחות. לעכב. להשהות. לטרפד בששאי. לפוצץ בשקט.

כבר היו דברים מעולם. ולא פעם

אחת, אלא כמה פעמים.

אחרי שבת-ההנשק של 1949 קפאה המדיניות הישראלית כדי. לא הוגשה תוכנית-שלום. נדרחו נפיונות הפלסטינים בלזוזן להגיע לזר שזום ישר עם ישראל. החכה ההידרדרות שנמשכה, בתאוצה גוברת, עד אוקטובר 1956.

אחרי מיבצע-סיני, הביאה הנסיגה הישי ראלית המהירה מסיני 11 שנים של רגיעה.